

↳ buitengewoon sterk onderwijs ↴

Pestprotocol

CBS Sjaloom

Inhoudsopgave

	Pag.
1. Inleiding	2
1.1 De rol van de medewerker bij het voorkomen van pestgedrag	3
1.2 Het ontstaan van pestgedrag	4
1.3 Het signaleren van pestgedrag	4
1.4 Het omgaan met pestgedrag	5
1.5 Het vragen en geven van collegiale ondersteuning	6
1.6 Schriftelijke vastlegging	6
2. Adviezen aan de ouders	7
2.1 Ouders / verzorgers van de kinderen op de hoogte stellen	7
3. Afronding	8

1. Inleiding

Het pestprotocol is een document waarin alle betrokkenen bij CBS Sjaloom, directie, medewerkers, ouders en kinderen, met elkaar afspreken op welke manier ze het pesten binnen de school willen voorkomen en bestrijden. Voor medewerkers is een belangrijke rol weggelegd. In het hiernavolgende schrijven wordt specifiekere informatie gegeven over het fenomeen pesten en wordt vastgesteld wat van de medewerkers verwacht wordt bij het streven naar een veilige school.

De volgende zaken komen aan de orde:

1. De rol van de medewerker bij het voorkomen van pestgedrag
2. Het ontstaan van pestgedrag.
3. Het signaleren van pestgedrag.
4. Het omgaan met pestgedrag.
5. Het vragen en geven van collegiale ondersteuning.

Aanspreekpunt sociale veiligheid

Elke school is verplicht om een aanspreekpunt sociale veiligheid te benoemen. Deze medewerker is het aanspreekpunt voor kinderen en ouders die te maken krijgen met pesten. Het aanspreekpunt vangt de gepeste leerling (en de ouders) op. Samen brengen ze de situatie in kaart en bekijken ze welke acties mogelijk zijn om de peestsituatie op te lossen. Daarbij verwijst en begeleidt het aanspreekpunt sociale veiligheid de gepeste leerling eventueel naar andere medewerkers binnen of buiten de school. Een aanspreekpunt sociale veiligheid is laagdrempelig en daarom bij voorkeur een bekend gezicht in de school.

Uitgangspunt ten aanzien van pesten:

Ieder kind moet zich op school thuis voelen. Onze school moet een veilige haven zijn. Wij willen als school een open oor, oog en hart hebben voor onze leerlingen.

Wij willen een school zijn waar kinderen kunnen leren en leven. Dit moet in harmonie zijn met elkaar. Wij benaderen de kinderen vanuit een positieve levenshouding. Wij vinden het belangrijk dat kinderen algemeen geldende waarden en normen hanteren waarbij zij respect hebben voor elkaar, voor elkaars eigendommen en elkaars leefomgeving.

Tegen discriminatie en pesten treden we alert op. We proberen preventief te zijn en negatief gedrag in de kiem te smoren.

In de eerste plaats geldt het gezegde dat voorkomen beter is dan genezen. Door een preventieve aanpak moet worden voorkomen dat pesten een probleem kan gaan worden.

De preventieve aanpak houdt in:

- Dat we een klimaat creëren waarbinnen pesten geen normaal gedrag is en met behulp van omgangsregels spreken we af hoe we ons ten opzichte van elkaar gedragen.
- Dat we pesten zien als een serieus probleem.
- Dat de leerkrachten vaardigheden op doen in signaleren en bestrijden van pestgedrag.
- Dat CBS Sjaloom haar leerkrachten ondersteunt door Kanjertraining aan te bieden op het gebied van sociale vaardigheden.

Activiteiten van de leerkracht:

- De leerkracht bespreekt met de leerlingen aan het begin van elk schooljaar de omgangsregels en schoolregels.
- Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school.
- Naar het schoolveiligheidsplan wordt tijdens de algemene informatieavond aan de ouders verwezen.
- De schoolregels worden elk schooljaar aangevuld met groepsregels die de leerkracht samen met de leerlingen vaststelt.
- De leerkracht moet geborgenheid en veiligheid bieden door eigen voorbeeldgedrag.
- De leerkracht moet kunnen observeren en signaleren en direct ingrijpen bij dreigende pestsituaties.
- De leerkrachten werken aan een positief groepsklimaat (middels activiteiten zoals, kringgesprekken, evaluatiegesprekken).
- Twee keer per jaar vullen de leerlingen van groep 5,6,7 en 8 een kanjervragenlijst in. Op deze vragenlijst kunnen kinderen hun welbevinden aangeven.
- De groepsleerkracht meldt opvallende resultaten bij de IB groepsbesprekingen en noteert dit.
- Tijdens de groepsbesprekingen met de IB wordt gevraagd naar de sfeer in de groep en naar het welbevinden van de individuele leerlingen.

Naast de preventieve aanpak hanteren we ook de directe aanpak.

De directe aanpak houdt in:

- Kleine plagerijen worden met en door de kinderen zelf afgehandeld.
- Het serieus nemen van een pestprobleem en direct duidelijk stelling nemen tegen het pestgedrag.
- Onderscheid te maken in activiteiten gericht op:
 - het gepeste kind
 - de pester
 - de medeleerling(en)
 - de leerkrachten
 - de ouders

Als de aanpak niet tot het gewenste resultaat leidt, kan er een beroep worden gedaan op de vertrouwenspersoon. Er kan eventueel met behulp van de vertrouwenspersoon een klacht worden ingediend bij de klachtencommissie, die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en hierover adviseert aan het bevoegde gezag, te weten directie en bestuur.

1.1. De rol van de medewerker bij het voorkomen van pestgedrag

Veiligheid

Elke medewerker moet zich maximaal inspannen om ervoor te zorgen dat de klas een veilige plek is. Belangrijk is daarbij het voorbeeld dat de medewerker zelf geeft.

Gelijkheid

Voor alle medewerkers is het belangrijk zich ervan bewust te zijn dat je door je gedrag als medewerker soms onbedoeld kinderen in de gevarezone brengt.

Eenheid

Het is belangrijk dat de medewerker de klas tot een eenheid smeedt. In klassengesprekken leert de medewerker de kinderen aandacht te hebben voor elkaar.

Duidelijkheid

Het is belangrijk als de medewerker een duidelijke houding heeft bij conflicten tussen de kinderen onderling.

Samenvattend betekent dit dat medewerkers zorgen voor een veilige 'leer'-omgeving door

- kinderen te accepteren in hun eigenheid,
- kinderen te laten ervaren dat een goede sfeer en samenwerking voor iedereen prettig is en
- kinderen te helpen en leren zich sociaal te ontwikkelen.

1.2. Het ontstaan van pestgedrag

Dader

In de eerste plaats spelen de persoonlijke factoren van de dader een rol.

Slachtoffer

Aan de andere kant spelen bij het ontstaan van pestgedrag ook factoren mee die te maken hebben met het potentiële slachtoffer.

Kenmerken

Ongewild trekken kinderen aandacht van potentiële daders door uiterlijke kenmerken.

Samenvattend:

Door observatie vormt de medewerker zich een beeld van de risicokinderen in de groep. Dit kan helpen bij het signaleren van daadwerkelijk pestgedrag of bij het voorkomen ervan.

1.3. Het signaleren van pestgedrag

Pestgedrag

Het is niet eenvoudig pesten te onderscheiden van ander conflictgedrag. Nog moeilijker is het de vaak versluierde of geniepige vormen van pesten te ontdekken.

Schaamte

Een kind dat wordt gepest, schaamt zich daar vaak voor. Het wil zijn ouders niet teleurstellen. Het kan ook zijn dat een kind thuis niets zegt omdat het pestprobleem onoplosbaar lijkt. Ook kinderen die zelf pesten zullen thuis niet gemakkelijk over het pesten praten. Zij kunnen er alleen over beginnen als ze zich bewust zijn van hun gedrag en van de ernstige gevolgen daarvan.

Waarom pesten

Pesters weten vaak zelf niet waarom ze iemand pesten. Ook dringt het niet tot ze door hoe erg hun gepest voor het slachtoffer is

Middengroep

De meeste kinderen houden zich het liefst afzijdig als er wordt gepest. Als ze het zouden opnemen voor het slachtoffer, lopen ze de kans zelf gepest te worden. Er zijn ook kinderen die absoluut niet in de gaten hebben dat er gepest wordt. Ze zien misschien wel iets gebeuren, maar kunnen de ernst van de situatie niet inschatten. Tijdens gesprekken in de klas wordt geprobeerd hen te mobiliseren.

Signalen

Niet zelden komt het voor dat gedragsveranderingen die ouders bij hun kinderen constateren, signalen van pestgedrag zijn.

Samenvattend:

Om duidelijk stelling te kunnen nemen tegen pestgedrag is het volgende vereist:

- zicht op de omvang van het probleem,
- kennis van de gevolgen voor het gepeste kind,
- inzicht in het gedrag van de pester
- invoelend vermogen.

1.4. Het omgaan met pestgedrag

Handelen van de medewerker

Wanneer een medewerker pestgedrag vermoedt, onderneemt zij/hij actie. Het is verstandig om in elk geval onmiddellijk nader onderzoek te doen. De medewerker praat met het slachtoffer, niet beoordelend maar informerend. De medewerker neemt bij twijfel ook contact op met de ouders van het vermoede slachtoffer en informeert of zij bij hun kind de laatste tijd afwijkend gedrag hebben geconstateerd.

Al naar gelang de medewerker pestgedrag vermoedt of constateert, kan zij/hij gebruik maken van drie verschillende methoden om het pestgedrag bespreekbaar te maken:

1. *De niet-confronterende methode:* Bij een vermoeden van pesten kan het beste de niet-confronterende methode worden toegepast door een algemeen probleem aan de orde te stellen om zo bij het probleem in de klas te komen. Het slachtoffer wordt niet met naam en toenaam genoemd waardoor hij/zij niet de kans loopt na schooltijd opnieuw in de problemen te komen. In deze anonieme situatie kunnen alle kinderen vrijuit spreken en blijven zij zich veilig voelen. Ook kan de medewerker verduidelijking geven over de rollen die verschillende kinderen in een pestsituatie aannemen: pester, slachtoffer en meeloper.
2. *De confronterende methode:* Wanneer de medewerker getuige is van het pestgedrag kan zij/hij er ook voor kiezen om de pester direct te confronteren met zijn daden. Door het geobserveerde gedrag te beschrijven en af te keuren en niet de dader als persoon aan te spreken blijft ook die zijn gevoel van eigenwaarde houden. Als medewerker is het belangrijk niet de fout te maken om factoren die spelen bij het slachtoffer, als oorzaak van het pestgedrag te zien. Geen enkel kenmerk van het slachtoffer is een oorzaak van of rechtvaardigt het pestgedrag. In geen geval mag het slachtoffer verantwoordelijk gemaakt worden en de dader vrijgepleit.
3. *Driesporen aanpak:* Indien noch de niet-confronterende, noch de confronterende methode het gewenste effect, te weten het stoppen van het pestgedrag, tot gevolg hebben, dan is het zinnig om over te gaan op de driesporen aanpak en het pestprobleem zo breed mogelijk aan te pakken. Dit betekent:

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

- Naar het kind luisteren en haar/zijn probleem serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen.
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining.

De middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

- Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

1.5. Het vragen en geven van collegiale ondersteuning

De medewerkers informeren

- Informeer overige medewerkers indien er sprake is van pestgedrag.
- Help elkaar bij observatie van het pestgedrag.
- Als gezamenlijk uitgangspunt geldt: bij ons op school wordt pesten niet getolereerd! Ieder teamlid zal pestgedrag hoe dan ook aanpakken.

De ouders steunen

- Ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus nemen.
- Informatie en advies geven over pesten de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken.
- Zonodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

1.6. Schriftelijke vastlegging

Bij het signaleren van pestgedrag willen we dat dit wordt vastgelegd in dossiers van betreffende kinderen zodat bij overdracht naar een volgende groep bekend is wat er speelt. We voegen verslaglegging toe in Parnassys waarin de volgende onderwerpen zijn opgenomen:

- datum, groep en medewerker
- betrokkenen
- omschrijving hoe probleem is gesignaleerd
- beschrijving incident(en)
- genomen maatregelen door school als geheel
- genomen maatregelen in de groep
- individuele maatregelen

2. Adviezen aan ouders

Adviezen aan ouders van pesters

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

- Pesten op school kunt u het beste direct met de medewerker bespreken.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes beloont u het kind en helpt u het zijn/haar zelfrespect terug te krijgen.
- Blijf in gesprek met uw kind, houd de communicatie open. Geef adviezen om aan het pesten een einde te maken .
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat uw kind opschrijven/vertellen wat het heeft meegemaakt en help emoties te uiten en te verwerken.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamsport.

Adviezen aan alle ouders

- Neem het probleem serieus; het kan ook uw kind overkomen .
- Neem de ouders van het gepeste/ pestende kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Vraag om toezicht op het schoolplein.
- Praat met uw kind over school, over relaties in de klas.
- Geef af en toe informatie over pesten.
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

2.1. Ouders/verzorgers van de kinderen op de hoogte stellen

De medewerker informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken kinderen. Denk hierbij aan het volgende:

- De medewerker vraagt de ouders of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- De medewerker vertelt ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is.
- De medewerker informeert de ouders over de afspraken die met de kinderen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- De medewerker vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.

3. Afronding

Er is sprake van een afronding wanneer de ouder/verzorgers op de hoogte zijn gebracht. Echter alleen wanneer het pestgedrag ook daadwerkelijk is gestopt. Het is belangrijk om de kinderen te blijven volgen en goed op te letten of het digitale pesten daadwerkelijk is gestopt. Vraag de leerling die gepest is af en toe hoe het met hem/haar gaat. Let erop dat dit gebeurt in een veilige ruimte. Wanneer de leerling over de gang loopt zal hij/zij waarschijnlijk minder snel zeggen dat het niet goed gaat. Ook de leerling die gepest heeft kunt u vragen hoe het met hem/haar gaat. Deze kan namelijk ook behoefte hebben aan aandacht.

De medewerkers van Stichting PCBO Voorst streven er naar om pesten te stoppen, of liever nog, te voorkomen. Toch vinden de teamleden het erg belangrijk om te doen wat in hun vermogen ligt. Immers, kinderen kunnen pas goed leren als ze zich veilig voelen.